

Asia: VN/23928/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain ja jätelain 118 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Olisiko biokaasulaitosten osalta nykytilanne ehdotettua sääntelyä parempi ja selkeämpi, jos ohjeistuksella varmistettaisiin, että sääntelyä sovellettaisiin samalla tavalla kaikissa kunnissa? Olisiko siis parempi, että biokaasulaitoksilta edellytettäisiin aina ympäristölupaa, eikä biokaasulaitoksen menettely vaikuttaisi eläinsuojaan menettelyihin?

-

Olisi myös mahdollista säätää niin, että biokaasulaitokset olisivat aina lupamenettelyssä ja ilmoituksenvarainen eläinsuoja olisi yhdessä biokaasulaitoksen kanssa aina kunnan lupamenettelyssä silloin, kun laitoksen käsittelymäärä on alle 20 000 tonnia vuodessa. Menettely ei siis riippuisi siitä, käsitelläänkö eläinsuojan biokaasulaitoksessa vain oman tilan syötteitä vai tuodaanko niitä myös muualta. Mitä mieltä olette tästä sääntelyvaihtoehdosta?

-

Hallituksen esityksen perusteluiden mukaan: ”Jos biokaasulaitos kuuluu hyvin pienelle eläinsuojalle, jolta ei edellytetä ilmoitusmenettelyä, olisi biokaasulaitoksesta tehtävä oma ilmoituksensa.” Pitäisikö näiden eläinsuojien biokaasulaitosten olla lupamenettelyssä vai voidaanko ne käsitellä ilmoituksella? Niiden yhteydessä oleviin, ilmoituksenvaraisuus-kynnyksen alle jääviin eläinsuojiin ei sovelleta eläinsuoja-asetusta.

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Hallituksen esityksessä esitetään, että ilmoitusvelvollisen eläinsuojan yhteyteen perustettava biokaasulaitos voitaisiin hyväksyä ilmoituspäätöksellä. Ehdotettu muutos todennäköisesti johtaa ympäristövaikutusten riskin kasvuun. Esimerkiksi eläinsuojien ilmoitusmenettelyä tehdään tällä hetkellä usein puutteellisilla tiedoilla, mikä johtaa epävarmoihin päätöksiin, joilla voi olla kielteisiä vaikutuksia ympäristöön. Laadultaan puutteelliset päätökset lisäisivät entisestään ELY-keskusten valvonnan tarvetta sekä ruuhkauttaisivat jo entuudestaan kuormitettuja tuomioistuimia.

Biokaasulaitokselta tulee vaatia aina ympäristölupaa, mikä yhdenmukaistaa käytäntöjä, parantaa luottamuksensuojaa sekä vähentää ympäristölle aiheutuvia riskejä.

Ympäristönsuojelulain 2.1 §:n mukaan "lakia sovelletaan teolliseen ja muuhun toimintaan, josta aiheutuu tai saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista. Tätä lakia sovelletaan myös toimintaan, jossa syntyy jätettä, sekä jätteen käsittelyyn". Lakia ei siis sovelleta toimintaan, jossa meren tilaa parannetaan muulla tavoin, kuin jätteen avulla. Meren tilaa tulee ensisijassa parantaa kuormitusta vähentämällä, mutta on sinänsä kannatettavaa, että uudet keinot meren tilan parantamiseksi mahdollistetaan lainsäädännössä. Luonnonsuojeluliitto kuitenkin huomauttaa, että mikäli jätteen tai muun aineen vaikutukset ovat epävarmoja ja siitä saattaa aiheutua haittaa ympäristölle, on toiminnalle haettava asianmukainen lupa. Esimerkiksi kaivosten sivukivistä voi liueta ympäristölle haitallisia aineita.

Lumen kaatamisen lopettaminen mereen on erittäin kannatettavaa. Lainsäädännön muutos asettaa tarpeen löytää muita keinoja lumen käsittelylle tai lumen vastaanotolle. Lumen mereen kaatamisen loppuminen ei saa kuitenkaan johtaa muihin kestävämpiin ratkaisuihin, kuten energiankäytön kannalta huonoihin sulatusratkaisuihin. Esimerkiksi lumensulatuksen täytyy tapahtua hukkalämpöä käyttämällä. Lisäksi muutos korostaa lumenkaatopaikkojen vesiensuojelun tarvetta, jotta pilaantuneet kiintoainekset, roskat ja mikromuovit eivät leviä myöskään lumenkaatopaikkojen kautta ympäristöön.

Lumen mereen kaatamisen kieltö tulee aloittaa nopeammalla siirtymäajalla, jotta turhaa ympäristön pilaantumista vältetään, mutta korvaavien ratkaisujen etsiminen on silti kohtuullisesti mahdollista. Kiellosta poikkeamista ei tule edes määräaikana mahdollistaa, sillä se antaa mahdollisuuden jättää etsimättä korvaavia ratkaisuja ympäristön kustannuksella. Nyt ehdotetut poikkeamiset ovat tulkinnanvaraisia ja lähtevät nykyisen lain kestävämmästä ajatusmallista, jossa lumen kaataminen mereen olisi jollain tapaa hyväksyttävää.

Mikäli poikkeamisen mahdollistamiseen päädytään, ilmaisu "lumetilanne muuten uhkasi liikenneturvallisuutta tai hälytysajoneuvojen kulkua" on hyvin tulkinnanvarainen. Lumi uhkaa jo pienissä määrin liikenneturvallisuutta sekä siten aiheuttaa todennäköisemmin enemmän hälytysajoneuvoille tehtäviä ja haasteita kulkemiseen, jonka vuoksi kirjausta on täsmennettävä. Hallituksen esityksessä ei ole avattu, mitä tällä kirjauksella voidaan konkreettisesti tarkoittaa. Lisäksi lumen syvyyden mittaamiseen liittyy myös tulkinnanvaraisuutta lumen eri ominaisuuksien ja mittauspisteiden vuoksi.

Koljonen Hannes
Suomen luonnonsuojeluliitto ry